GOIKO TXALETA

1

Axbil errian jaiak dira. Goiza urratuaz batera jo dute, kalerik kale, gaur tankerako musika. Jendea arin —gizaseme bixkor, neskatx lirain, emakume gizen— ara ta ona dabil aizetan, kolore biziko jantziz apainduta. Autoak eta beribillak astrapaladan dijoaz, doinak presa aundiakin.

Erriko jaiak dira, bai, Axbil erri[illegible]koak. Deituak eta konbidatuak [illegible] datozte, urtero bezela. Txomin [illegible] bai, ene adiskide miña. [illegible] eldu zait etxera; [illegible] degu, ta orain beintzat [illegible] bizi da. Jairako beti [illegible] eztu bat ere uzten, ez [illegible] zoan. Iñorenetik jan [illegible] roz, obe: auzoko, [illegible] eder. Oraindik bazka[illegible] gi dala-ta, kanpora irte[illegible] aize ozkirri billa.

Nolako zarata kaleetan! [illegible] bai dira! Bipilki —el[illegible] gu—, aundia, sekula[illegible] Etxe ederrak, eguzkia galdaz[illegible] dea bizi-min ta musika aul [illegible] ekarlea. Barne-kemena nabari zaigu ezker-eskubi. Gizon batzuk daude Banku-ate aurrean, ater gabe imintizoak egiñez. Txomin nere lagunaren ezagunak dituzu; oiek txeraz agurtu ondoan, gu ba gabiltza kalean zear. Zenbat erakustoki ta berin-etxe! Dena eder ta zoragarri! Jantzi, pitxi dizditsu, larru-soiñeko, maniki... Loteri - saltzailleak milloiak eskeintzen dizkigute. Txerpolari ta bitxi-saltzailleak ere ezin dituzu albotik uxa. Loredun batek krabeliña opatu dit; eztiot artu.

[illegible]

[illegible] ta bi mutil. [illegible] dituzte, ez dakit [illegible] beurek. Ipiñiak ziur

eraman! Konturatu gabe, aurreko mai egala urratzen du atzez, ezpaitaki zer dagian ere. Ezin du itzik esan.

Momentu ontan dei dagigute, bazkaria prest dagola-ta. Asarrekor begiak jiratuz jeiki da Txomin, baita ni ere. Eskua eman dit lagunak: berak ba omen du gaitzik, eta etxera dijoa bazkaldu gabe.

Luze ta zabal, maiean jarri gera. Iñor ere konturatu orduko beera jetxia degu; kanpoko ateari zartada bat emanik, bizkor doa itzalak jazten duen kalean zear. Arpegia gorri darama, kopeta izerditan, zangoak kili-kola; iraiñaren eztena barrenean ziztaka...

10

Zizki-mizka ta jaki-zeez beterik daukagu dena. Ardao botellak ere, txuri ta beltz, badegu naikoa. Geiago luzatu gabe, ari gera oni zizta ta ari moko. Gogotik jaten dute aurrak eta emakumak; gizonok baiño ao-zuri ta mizkeagoak izan, alegia.

Aurrez aurre dauzkat nik nere emazteak inbitaturiko bi andreak, bata lodi, makar bestea. Jangale ditut nunbait. Orain eztiote elkarri tutik ere botatzen. Lodiak, izkirazale degu-ta, zanpa-zanpa diardu, aterrik ez atsedenik gabe. Barneosiñak eskatu-ala jaten du. Beren ille gorri kizkurrak dantzan dabiltza ta asetu-bearrez, iñoizka, begikliskak eta sudur-aize pafadak dagizkite. Nolako saloberak!

Maiekoak eztaude ixil. Jaki-ardaoz barrua birbiztutakoan, bada izketa ta iskanbilla. Baita aurrez aurrezko andre lodia ere iztun, berritsu dabilkigu. Onako batean, neri itza zuzenduaz, au diosta:

—Nor zan bazkal aurretik zurekin zegona?

—Txomin Arizti, goiko txaletaren jabea.

—Gizajoa!

Etzidan geiago [illegible] esan. Txomin'i bezela, gorri [illegible] zitzaizkion masail zabalak. [illegible], zearrez begiratzen zidan [illegible] ere, baiña ezer esateke. [illegible]zkaria bukatu genduneko, [illegible] agurrik esan gabe, alden[illegible] zitzaizkigun andre biak.

A. O.

AKELAR TXURI (Elurtez)

Ikus orra, zerutik jasten
Edur matasak...
Aiz-eragiñen txorabioan
Odeizko lorak,
Jira-bira itsumustuko
Sorgin jolasak.

Aidezko jantzan «Maitagarri»
Txuriz jantziak,
Negu jaunaren eztaietako
Emaztegaiak.

Au edurte!... Eztai-oia!
Txuri-txuria,
Ezkontzarako leun-leun,
Goitik jatsia,
Ikuskizun ikusiz [illegible]
Ikusgarria.

Matasa [illegible]
Darabillen jantza
«Akelar Txuri» negu ta edurren
Eztai ezkontza.

Artetxe'tar Eulogi